

Aalto-yliopisto
Perustieteiden
korkeakoulu

Kaksintaistelun approksimatiivinen mallintaminen (valmiin työn esittely)

Juho Roponen

10.06.2013

Ohjaaja: *Esa Lappi*

Valvoja: *Ahti Salo*

Työn saa tallentaa ja julkistaa Aalto-yliopiston avoimilla verkkosivuilla. Muilta osin kaikki oikeudet pidätetään.

Työn tausta

- Puolustusvoimien teknillisellä tutkimuslaitoksella kehitetään taistelumallinnustyökaluja
- Pelien luominen ja pelaaminen taistelumallinnustyökaluilla vie aikaa.
- Tarvitaan välituloksia, jotta voidaan päättää, miten simulaation tulisi edetä
  - Kaksintaistelun tuloksesta riippuen taistelu voi lähteä kahteen erilliseen suuntaan
  - Tarve mallintaa kahden yksikön välistä taistelua tehokkaasti ja nopeasti
  - Halu tutkia millaisia menetelmiä tähän voisi käyttää

Tavoitteet

- Työn tavoitteena oli tutkia, miten hyvin aiemmin kehitetyt menetelmät suoriutuvat
  - Wintersim-konferenssissä 2012 esitelty menetelmä (Lappi et al., 2012)
  - Voisiko sitä parantaa jotenkin?
- Projektin tarkoituksena oli myös implementoida kaksintaistelumalli käytettäväksi taistelumallinnusohjelma Sandiksessa (Lappi and Pottonen, 2006), mutta se ei varsinaisesti ole osa tätä työtä
- Myöhemmin tarkoitus lisätä vastaava malli myös Sandis 2:een.

Lyhyt katsaus ratkottavaan ongelmaan

- Kahden joukon välinen suoratuuliaseilla käytävä taistelu
- Joukkojen vahvuutta eri ajanhetkillä mallinnetaan todennäköisyysjakaumilla
- Esimerkki vahvuusjakaumasta:

Vahvuus	4	3	2	1	0
todennäköisyys	0,2	0,4	0,25	0,1	0,05

- Jos joukkoon vaikutetaan aseella, joukon uusi vahvuusjakauma voidaan laskea kertomalla vahvuusjakauma matriisilla, joka pitää siirtymätodennäköisyydet tilojen välillä

Tilasiirtomatriisi

		Mistä				
Mihin?	0,7					
	0,2	0,7				
	0,1	0,2	0,6			
	0,05	0,1	0,15	0,5		
	0,05	0,1	0,25	0,5	1	

- Joukon vahvuusjakauma $n:n$ askeleen jälkeen saadaan kertomalla alkuvahvuus v_0 tilasiirtomatriisilla A n kertaa
- $v_n = A^n v_0$

Kahden joukon tapaus

- Kahden toisiaan ampuvan joukon tapauksessa tilanne monimutkaisempi
  - Kummankin joukon tappiot vaikuttavat toisen joukon tappioihin
- Täytyy seurata joukkojen vahvuuksien yhteisjakaumaa (a,b) sen sijaan, että pidettäisiin kirjaa vain vahvuuksista a ja b erikseen
  - Tilatodennäköisyysvektorin pituus on $(a_0+1)(b_0+1)$ ja tilasiirtomatriisin dimensio $(a_0+1)(b_0+1) \times (a_0+1)(b_0+1)$
  - Laskenta-ajat siis kasvavat todella nopeasti joukon koon kasvaessa

1. approksimatiivinen menetelmä

[Lappi et al., 2012]

- Oletetaan joukkojen edellisen askeleen vahvuudet keskenään riippumattomiksi, jos taistelu jatkuu edelleen
- Tehdään kaikki laskennat ainoastaan ehdollisilla reunajakaumilla
- Arvioidaan joukkojen voittotodennäköisyydet rekursiivisesti kunkin aika-askeleen tappioiden perusteella
- Tilanteissa, jossa joukko on voittanut tai lyöty, jakaumat arvioidaan rekursiivisesti jokaisen aika-askeleen tappioiden perusteella

2. approksimatiivinen menetelmä

Kehitetty 1. menetelmän pohjalta

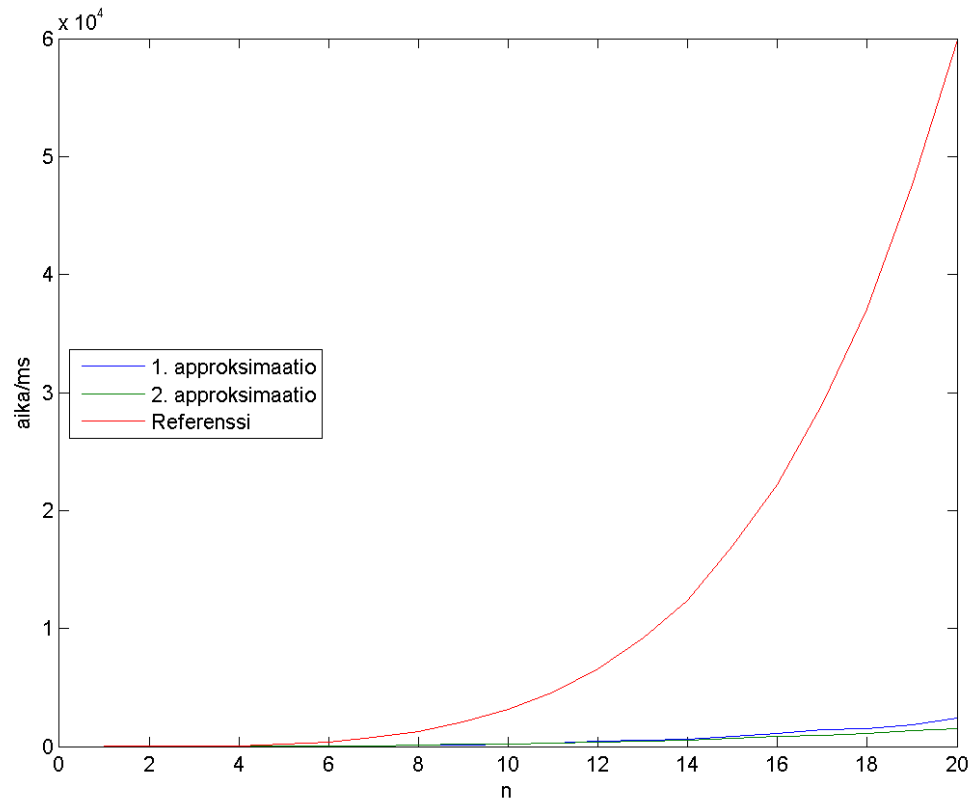
- Oletetaan joukkojen edellisen askeleen vahvuudet keskenään riippumattomiksi aina
- Tehdään kaikki laskennat reunajakaumilla
- Arvioidaan joukkojen voittotodennäköisyydet rekursiivisesti jokaisen aika-askeleen tappioiden perusteella
- Tilanteissa, jossa joukko on voittanut tai lyöty, jakaumat arvioidaan rekursiivisesti jokaisen aika-askeleen tappioiden perusteella

Tutkimusmenetelmät

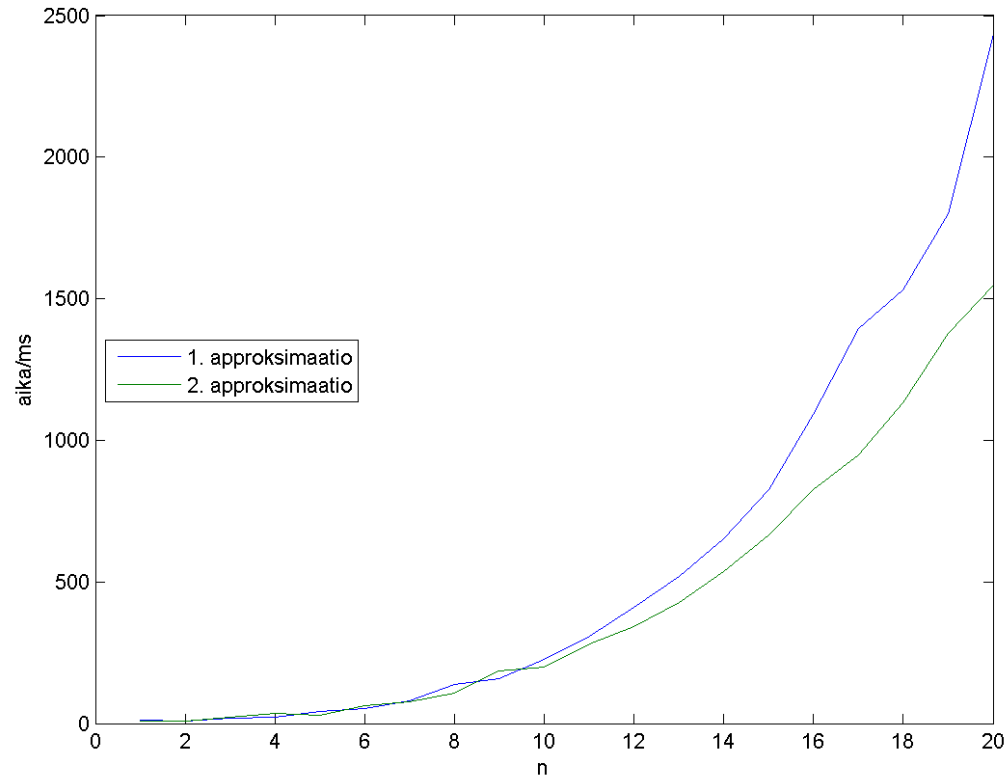
- Java-ohjelmointikielellä toteutettiin
  - Molemmat approksimatiiviset menetelmät sekä
  - Referenssimenetelmä, joka käytti laskemiseen molempien joukkojen vahvuuksien yhteisjakaumaa
    - Lopputilojen todennäköisyydet ja vahvuusjakaumat saadaan laskettua yhteisjakaumasta suoraan
- Menetelmiä vertailtiin useilla eri testiskenaarioilla
- Vertailtavat suureet olivat:
  - Nopeus
  - Kyky ennustaa taistelun lopputilojen todennäköisyyksiä
  - Kyky ennustaa vahvuusjakaumia eri lopputiloissa

Menetelmien nopeudet

- Toisen joukon alkuvahvuus $5n$ ja toisen $4n$

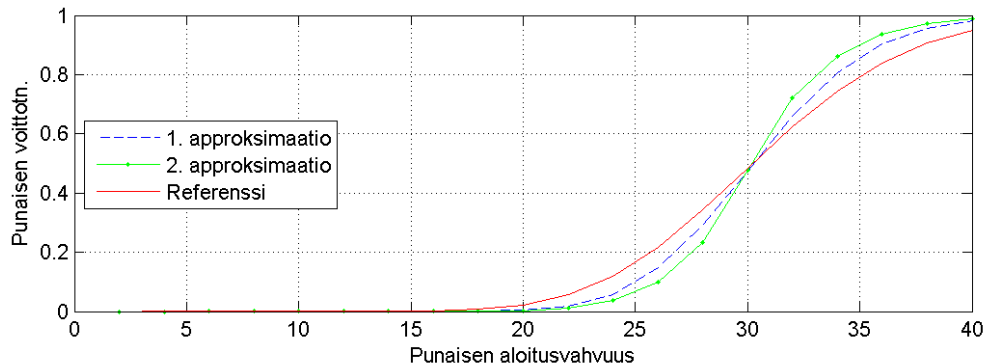
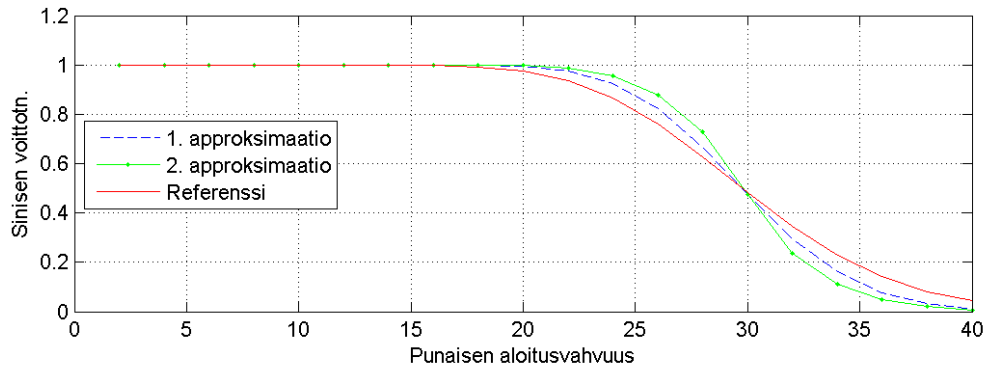
Menetelmien nopeudet

- Toisen joukon alkuvahvuus $5n$ ja toisen $4n$

Voittotodennäköisyyksien virheet

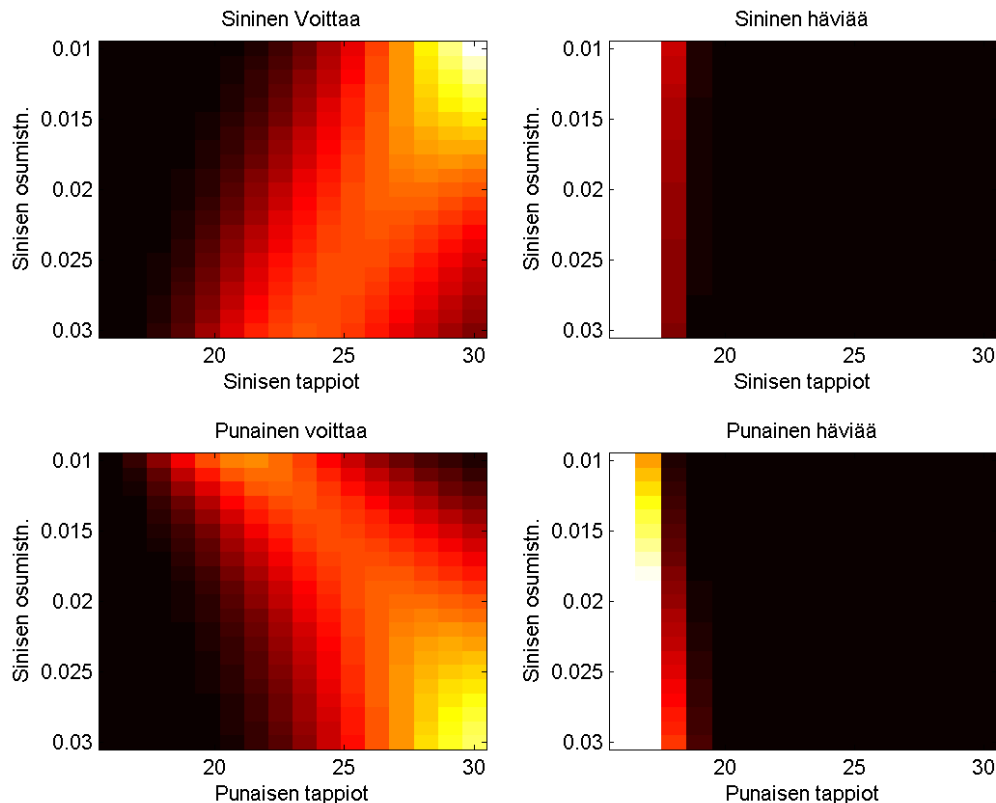
Voittotodennäköisyyksien kehitys Punaisen joukon alkuvahvuuden muuttuessa

- Testissä Punaisen alkuvahvuus muuttuu välillä 2-40 ja Sinisen pysyy vakiona
- 1. approksimatiivinen menetelmä ennustaa voittotodennäköisyyden hieman tarkemmin
- Tilanne samankaltainen myös muilla testiskenaarioilla

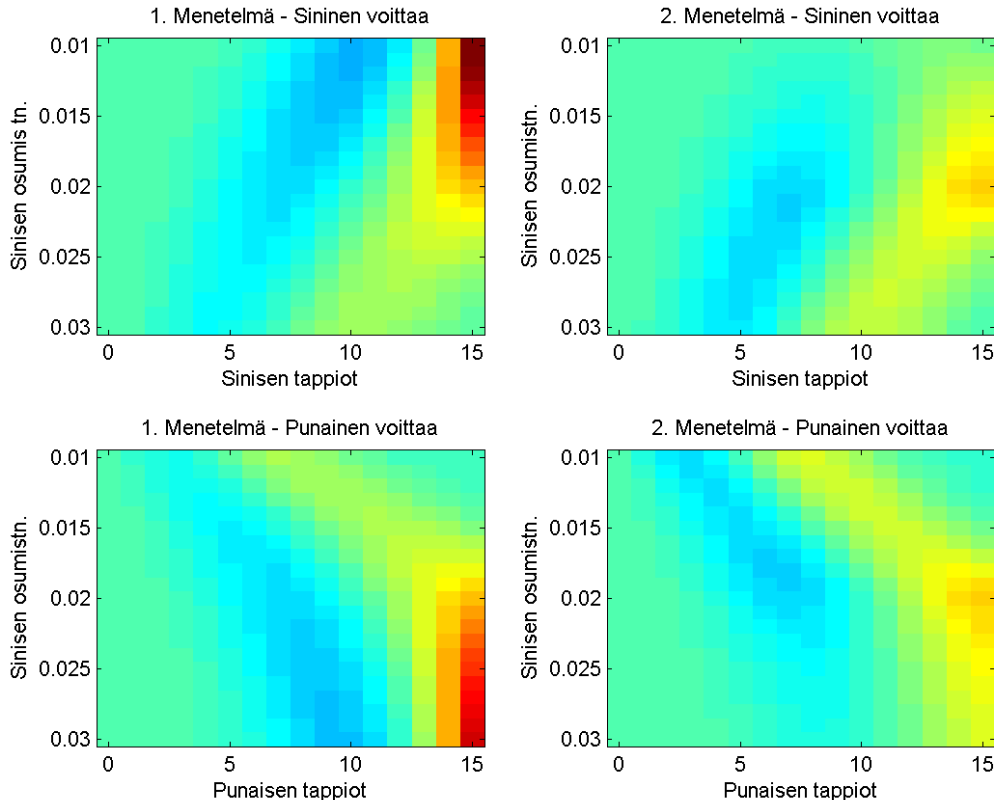
Lopputilojen jakaumat

Joukkojen lopputilojen todennäköisyysjakaumat

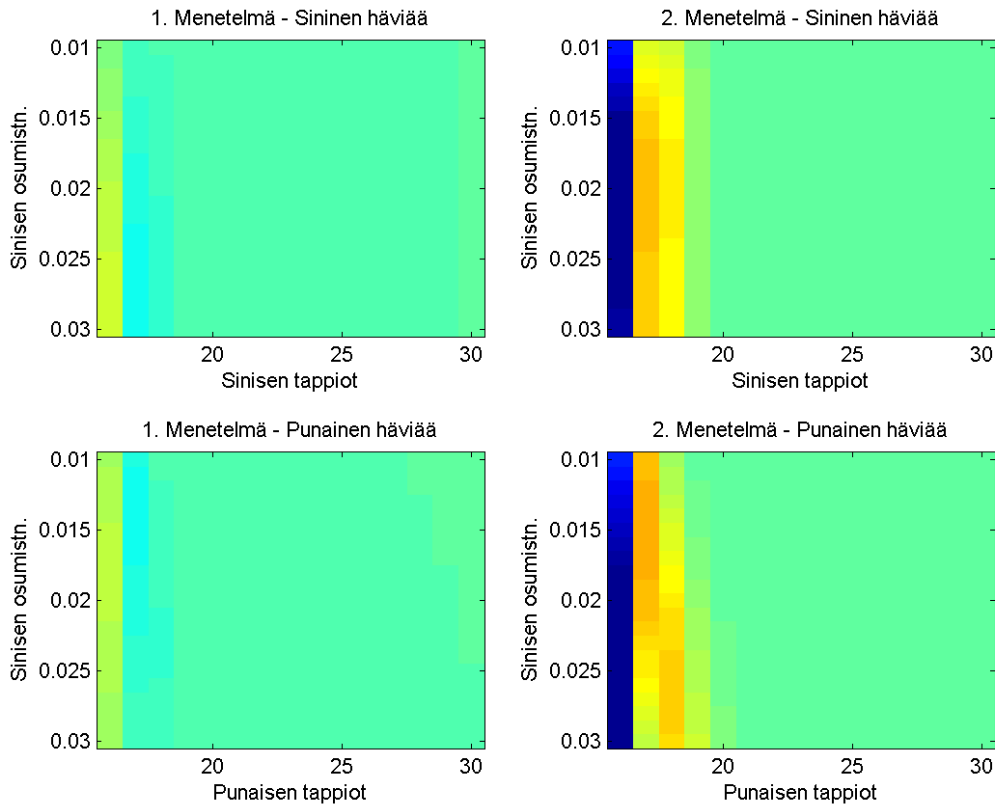
- Testissä varioitiin Sinisen joukon osumistodennäköisyyttä Punaisen pysyessä 0,02:ssa
- Kuvissa näkyy referenssimenetelmän antamat ”oikeat” tulokset

Menetelmien virheet voittavan yksikön vahvuusjakauman ennustamisessa

- Kyseessä sama testiskenaariosarja, kuin edellisessä kalvossa
- Tummin mahdollinen väri edustaa 10 prosenttiyksikön virhettä
- Punainen positiivinen, sininen negatiivinen, vihreä neutraali
- Hieman yllättäenkin toinen menetelmä onnistuu ennustamaan lopputilan todennäköisyysjakaumia ensimmäistä paremmin

Menetelmien virheet lyödyn yksikön vahvuusjakauman ennustamisessa

- Kyseessä sama testiskenaariosarja, kuin kahdessa edellisessä kalvossa
- Tummin mahdollinen väri edustaa 10 prosenttiyksikön virhettä
- Punainen positiivinen, sininen negatiivinen, vihreä neutraali
- Ensimmäinen menetelmä ennustaa lyödyn yksikön vahvuusjakauman tarkemmin

Tulosten tarkastelua

- Kumpikaan menetelmä ei ole yksiselitteisesti toista parempi
  - Laskenta-ajat olivat hyvin lähellä toisiaan
  - Jos halutaan tietää varmemmin, kumpi joukko voittaa on ensimmäinen menetelmä parempi
  - Jos kiinnostus kohdistuu lopputilan jakaumiin voidaan käyttää toista menetelmää
- Jonkinlainen välimuoto tai yhdistelmä menetelmistä voisi olla myös käyttökelpoinen

Projektin tuloksia

- Sandikseen toteutettiin kaksintaistelumalli ensimmäisen menetelmän mukaisesti
  - Malli toimii ainoastaan päätöksenteon tukena peliä luodessa ja sen edetessä
  - Lopputilojen todennäköisyyksiä ei suoraan käytetä mihinkään muuhun laskentaan
- Sandis 2:ssa voisi olla hyödyllistä harkita toistakin menetelmää
  - Kaksintaistelumallista voitaisiin ehkä ottaa jakaumat suoraan käyttöön loppupelin ajaksi

Lähteet

E Lappi and O Pottonen. Combat parameter estimation in sandis OA software.

In Lanchester and Beyond A Workshop on Operational Analysis Methodology, edited by JS Hämäläinen, volume 11, page 3138, 2006.

E Lappi, M Pakkanen and B Åkesson. An approximative method of simulating a duel.

In Proceedings of the Winter Simulation Conference, WSC '12, page 208:1-208:10, Berlin, Germany, 2012. Winter Simulation Conference. URL <http://dl.acm.org/citation.cfm?id=2429759>. 2430038.